

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ความผิดอันยอมความได้ตามประมวลกฎหมายอาญานั้นเป็นความผิดที่ผู้เสียหายต้องทำการร้องทุกข์ภายในกำหนดเวลาสามเดือน หรือหากจะยื่นฟ้องคดีเองก็ต้องยื่นฟ้องภายในกำหนดสามเดือนตามมาตรา 96 เช่นกัน ความผิดอันยอมความได้ถือเป็นความผิดที่ให้ความสำคัญกับเจตจำนงของผู้เสียหายว่ามีความประสงค์จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดหรือไม่ ซึ่งหากผู้เสียหายไม่ประสงค์ที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องร้องทุกข์หรือยื่นฟ้องภายในกำหนดดังกล่าว โดยปล่อยให้ระยะเวลาในการร้องทุกข์ตามที่กฎหมายกำหนดนั้นล่วงเลยผ่านไป โดยไม่ต้องมีการร้องทุกข์ เช่นนี้ ช่วงระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้มีการร้องทุกข์ จึงเป็นเสมือนขอบเขตของระยะเวลาที่กำหนดให้ผู้เสียหายต้องแสดงความประสงค์ โดยหากมิได้แสดงความประสงค์ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ก็จะถือว่าผู้เสียหายมิได้มีความต้องการที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดต่อตน

การกำหนดให้ความผิดอันยอมความได้เป็นความผิดที่ต้องมีการเริ่มต้นคดีด้วยความประสงค์ของตัวผู้เสียหายเอง เมื่อการดำเนินคดีในความผิดนั้นอาจมีผลกระทบต่อตัวผู้เสียหายเองโดยตรง ประกอบทั้งความผิดที่เกิดขึ้นได้ส่งผลต่อตัวผู้เสียหายมากกว่าส่งผลเสียต่อสังคม การให้สิทธิแก่ผู้เสียหายในการแสดงความประสงค์ต่อการดำเนินคดีจึงเป็นสิ่งสำคัญ แต่อย่างไรก็ดี เมื่อการร้องทุกข์จะต้องกระทำภายในขอบเขตของระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด เช่นนี้ หากว่าได้มีการร้องทุกข์เกินกว่าเวลาที่กฎหมายกำหนดนั้น การดำเนินคดีนั้นก็อาจจะไม่อาจเริ่มต้นขึ้นได้ เมื่ออายุความร้องทุกข์ได้ขาดลงแล้ว สิทธิของผู้เสียหายในการดำเนินคดีนั้นย่อมระงับสิ้นลงทันที แม้ว่าอายุความฟ้องร้องคดีนั้นจะยังไม่สิ้นสุดก็ตาม ระยะเวลาฟ้องทุกข์จึงถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อสิทธิในการดำเนินคดีของผู้เสียหายในความผิดอันยอมความได้

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 276 วรรคแรก และความผิดฐานกระทำอนาจารตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 278 ซึ่งเกิดขึ้นแก่ผู้เยาว์นั้น เป็นความผิดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความได้เมื่อการกระทำนั้นมีได้เกิดต่อหน้า ไม่เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำรับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตาย หรือมิได้เป็นบุคคลตามมาตรา 285

จึงข้อมหาความว่า การจะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดต่อผู้เยาว์นั้น จะต้องมีการร้องทุกข์ ภายในกำหนดระยะเวลาสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดตามประมวล กฎหมายอาญามาตรา 96

เมื่อการร้องทุกข์เปรียบเสมือนต้นน้ำลำธารแห่งการดำเนินคดีความผิดต่อส่วนตัว หาก มิได้มีการร้องทุกข์แล้ว คดีอาญาก็ไม่เกิดขึ้น แม้ว่าทุกคนในสังคมรู้แต่ก็ทำอะไรอาชญากรไม่ได้ ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของสังคมแล้ว แม้จะถือว่าการข่มขืนกระทำชำเราหรือการกระทำอนาจารที่ เกิดขึ้นมักเป็นเรื่องที่กระทบกระเทือนกันระหว่างคนเพียงสองคน แต่หากปล่อยให้อาชญากรหลุด พ้นจากการไม่ต้องถูกดำเนินคดีแล้ว ความผิดในลักษณะเดียวกันนี้อาจเกิดขึ้นได้ใหม่ การร้องทุกข์ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ในการควบคุมอาชญากรรม

จากอุปสรรคในเรื่องของการร้องทุกข์ดังกล่าวมาแล้วในบทที่ 4 ซึ่งถือเป็นปัจจัยในการ ตัดสินใจร้องทุกข์ของผู้เสียหายนั้น หากผู้เสียหายไม่ประสงค์ที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดจึง มิได้ทำการร้องทุกข์แล้ว การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดนั้นก็จะไม่เกิดขึ้น แต่ทั้งนี้ก็เป็น ไปด้วยความประสงค์ของผู้เสียหายเอง แต่หากว่าผู้เสียหายมีความประสงค์ที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด แล้ว ก็ข้อมหาความว่า ผู้เสียหายจะต้องทำการร้องทุกข์โดยที่การร้องทุกข์นั้นก็จะต้องกระทำ ภายในกำหนดเวลาตามกฎหมาย โดยที่ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 96

เมื่อการร้องทุกข์เป็นสิ่งสำคัญในการเริ่มต้นความผิดอันยอมความได้ ในขณะที่ความผิด แต่ละฐานอันกฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความได้มีลักษณะของความร้ายแรงที่ไม่ เหมือนกัน โดยในแต่ละความผิดจะมีลักษณะของความเป็นความผิดอันยอมความได้ในลักษณะที่ แตกต่างกัน โดยอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์เดียวกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อสังคมไทยเป็นสังคมที่เรื่องในทางเพศ เป็นเรื่องก่อให้เกิดความอับอายแก่ผู้ถูกกระทำแล้ว การกำหนดให้ความผิดในทางเพศบางลักษณะ เป็นความผิดอันยอมความได้ที่ต้องมีการร้องทุกข์โดยขึ้นอยู่กับความประสงค์ของผู้เสียหายว่ามี ความประสงค์ที่จะดำเนินคดีกับผู้เสียหายหรือไม่จึงเป็นเรื่องที่เหมาะสมต่อสภาพสังคมไทย แต่ อย่างไรก็ตาม เมื่อความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามมาตรา 276 วรรคแรก และการกระทำ อนาจารตามมาตรา 278 ซึ่งได้กระทำต่อผู้เยาว์นั้นเป็นความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงแล้ว การที่จะ ปล่อยให้ผู้กระทำความผิดทางเพศดังกล่าวต่อผู้เยาว์หลุดพ้นไปด้วยการตัดสินใจที่จะต้องมีการร้อง ทุกข์ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดเพียงแค่สามเดือน ในภาวะที่ประกอบด้วยอุปสรรคที่ เกิดขึ้นจากตัวผู้เยาว์เอง ไม่ว่าจะเป็นความอับอาย ความกลัว ความเป็นบุญคุณและความกตัญญู การ กลัวถูกสังคมตำหนิว่ามีส่วนทำให้เกิดการกระทำความผิดขึ้น หรือการคำนึงถึงสถาบันหรือ หน่วยงานมากกว่าความเสียหายที่ได้รับ อันเหตุเนื่องจากความด้อยประสบการณ์ด้วยวุฒิที่ทำให้ การตัดสินใจในการดำเนินคดีเป็นไปอย่างยากลำบาก ข้อมไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพ

ความร้ายแรงแห่งความผิด รวมไปถึงในเรื่องของการดำเนินคดีที่การเปิดเผยข้อเท็จจริงถือเป็นส่วนหนึ่งของพยานหลักฐานที่สำคัญที่จะได้จากผู้เสียหาย การให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อเท็จจริงของผู้เสียหายที่เป็นเด็กหรือผู้เยาว์นั้นจึงมีความสำคัญที่ไม่ควรถูกละเลย

อุปสรรคอีกส่วนหนึ่งที่จะไม่มีความสอดคล้องกับความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา หรือความผิดฐานกระทำอนาจารต่อผู้เยาว์ในฐานะที่เป็นความผิดอันยอมความได้ ก็คือ เมื่อความผิดในทางเพศทั้งสองฐานดังกล่าวเป็นความผิดที่มีการกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้เสียหาย โดยที่ความเสียหายมิได้เกิดแต่เพียงทางร่างกายแต่ยังมีผลไปถึงความเสียหายในทางจิตใจด้วยแล้ว การกำหนดให้ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดอันยอมความได้ที่ต้องมีการร้องทุกข์ภายในกำหนดเพียงสามเดือนตามมาตรา 96 เจกเช่นเดียวกับความผิดอันยอมความได้ฐานอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นความผิดฐานยักยอก ความผิดฐานบุกรุก หรือความผิดฐานฉ้อโกง เป็นต้นนั้น ก็จะเห็นได้ว่าความผิดทั้งสามดังกล่าวมานั้น เป็นความผิดที่เป็นการกระทำต่อทรัพย์สิน ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหายคือความสูญเสียในทางทรัพย์สิน ในขณะที่ความผิดในทางเพศไม่ว่าจะเป็นการข่มขืนกระทำชำเราหรือการกระทำอนาจาร เป็นความผิดที่ผู้เสียหายไม่อาจเรียกความสูญเสียนั้นกลับคืนมาได้ดังเช่นความเสียหายในทางทรัพย์สิน ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหรือความผิดฐานกระทำอนาจารในฐานะที่เป็นความผิดอันยอมความได้กับความผิดฐานยักยอก ความผิดฐานบุกรุก หรือความผิดฐานฉ้อโกง ในฐานะที่เป็นความผิดอันยอมความได้เช่นเดียวกันแล้ว จะเห็นได้ว่า ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหรือความผิดฐานกระทำอนาจารเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงกว่ามาก เช่นนี้แล้ว การที่กฎหมายกำหนดให้ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหรือความผิดฐานกระทำอนาจารซึ่งเกิดขึ้นแก่ผู้เยาว์อันเป็นความผิดอันยอมความได้ต้องมีการร้องทุกข์ภายในกำหนดระยะเวลาสามเดือนตามมาตรา 96 เช่นเดียวกับความผิดอันยอมความได้ฐานอื่นๆ แล้ว ระยะเวลาในการร้องทุกข์ดังกล่าวจึงไม่มีความสอดคล้องกับความผิดที่มีลักษณะของการกระทำผิดที่มีความรุนแรงเช่นนี้

ระยะเวลาในการร้องทุกข์ที่สั้นเกินไปจึงถือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการดำเนินคดีความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหรือการกระทำอนาจารอันเป็นความผิดอันยอมความได้ซึ่งเกิดขึ้นแก่ผู้เยาว์ เพราะทำให้ผู้กระทำผิดหลุดพ้นต่อการถูกดำเนินคดีได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งไม่มีการคำนึงถึงการรวบรวมพยานหลักฐาน เมื่อความผิดทางเพศนั้น การเปิดเผยถึงการถูกกระทำทางเพศนั้นเป็นเรื่องที่น่าอายที่สร้างความยากลำบากต่อการเปิดเผยข้อเท็จจริงของผู้เสียหายที่ถูกกระทำทางเพศให้แก่บุคคลภายนอกทราบ ดังนั้น การให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อเท็จจริงในการถูกกระทำทางเพศจึงเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่กฎหมายควรจะต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เสียหายซึ่งเป็นเด็กหรือผู้เยาว์ เมื่อข้อเท็จจริงนั้นถือเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญต่อการดำเนินคดี

แจกเช่นที่กฎหมายอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเยอรมนี รวมไปถึงประเทศญี่ปุ่น ให้ ความสำคัญต่อระยะเวลาของการดำเนินคดีในความผิดทางเพศอย่างเห็นได้ชัด

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 การเริ่มนับอายุความร้องทุกข์

เมื่อความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 276 วรรคแรก และความผิดฐานกระทำอนาจารตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 278 ซึ่งเป็นการกระทำต่อผู้เยาว์ โดยกฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความได้นั้น มีความเป็นปัญหาด้วยวุฒิภาวะของผู้เสียหายที่เป็นผู้เยาว์ต่อการดำเนินการร้องทุกข์ดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว อันทำให้การร้องทุกข์เกิดขึ้น ด้วยการตัดสินใจจากความดีใจประสพการณ์ ความดีด้วยวุฒิภาวะของผู้เยาว์จึงถือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการแสดงเจตจำนงของผู้เสียหายในการดำเนินคดีความผิดในฐานะข่มขืนกระทำชำเราและในฐานะกระทำอนาจาร ทั้งนี้ ประเทศเยอรมนีเป็นประเทศหนึ่งที่มีการแสดงให้เห็นว่าความดีด้วยวุฒิภาวะของผู้เสียหายเป็นสิ่งที่สำคัญอันควรคำนึงถึง ด้วยการที่มีการกำหนดให้ความผิดในทางเพศบางฐาน ความผิดซึ่งได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 3 อันเกิดแก่บุคคลที่มีอายุยังไม่ถึง 18 ปีนั้นมีการหยุดนับอายุ ความฟ้องร้องชั่วคราวจนกว่าผู้เสียหายจะมีอายุ 18 ปี เช่นนี้แล้ว ผู้เขียนจึงเห็นว่า เมื่อความดีด้วยวุฒิ ภาวะของผู้เยาว์เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินกระบวนการยุติธรรมของไทยเพื่อป้องกันปรามปราย อาชญากรรมในทางเพศซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้ที่ต้องมีการร้องทุกข์ภายในอายุความร้อง ททุกข์ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 96 แล้ว เมื่อเหตุในความดีด้วยวุฒิภาวะของผู้เสียหายได้ เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่มีการนับอายุความร้องทุกข์ จึงควรมีการกำหนดให้เหตุนั้นเป็นเงื่อนไขที่ จะทำให้การนับอายุความร้องทุกข์หยุดลงเป็นการชั่วคราว และภายหลังเมื่อเหตุที่ทำให้ต้องหยุดนับ อายุความจบลงแล้ว จึงจะเริ่มนับอายุความใหม่ โดยนับต่อจากอายุความที่ได้หยุดนับ ไปคราวแรก โดยเมื่อเหตุที่ทำให้อายุความหยุดนับนั้นเป็นความดีด้วยวุฒิภาวะของผู้เสียหายแล้ว การที่เหตุนั้นจะ หหมดไปก็ควรกำหนดเมื่อผู้เสียหายมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ เมื่อกฎหมายถือว่าบุคคลที่มีอายุ ครบ 20 ปีบริบูรณ์นั้นเป็นผู้บรรลุนิติภาวะอันสามารถทำกิจการงานใดๆ ได้ด้วยตนเองโดยลำพัง แล้ว ก็ย่อมถือว่าบุคคลที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์เป็นบุคคลที่มีความคิดความอ่านก้าวพ้นจากความเป็น ผู้เยาว์แล้ว เช่นนี้ อายุความร้องทุกข์ในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 วรรคแรก และความผิดฐานกระทำอนาจารตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 278 ซึ่ง เป็นการกระทำต่อผู้เยาว์นั้นจึงควรหยุดนับลงชั่วคราวจนกว่าผู้เสียหายจะมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ โดยแก้ไขกฎหมายให้นับอายุความร้องทุกข์นับแต่วันรู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิดภาย หลังจากผู้เสียหายมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์เป็นต้นไป

5.2.2 อายุความร้องทุกข์

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 276 วรรคแรก และความผิดฐานกระทำอนาจารตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 278 ซึ่งเป็นการกระทำต่อผู้เยาว์อันเป็นความผิดอันยอมความได้นั้น ดังได้กล่าวมาแล้วถึงความร้ายแรงของความผิดดังกล่าวที่ส่งผลเสียหายต่อทั้งร่างกายและสภาพจิตใจของผู้เสียหาย แต่ด้วยการกระทำผิดเป็นเรื่องในทางเพศ ดังนั้น ความประสงค์ของผู้เสียหายจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดต่อตนเมื่อการดำเนินคดีนั้นอาจก่อให้เกิดความอับอายแก่ผู้เสียหายได้ ดังนั้น เมื่อกฎหมายกำหนดให้ความผิดในทางเพศทั้งสองฐานซึ่งเกิดขึ้นแก่ผู้เยาว์ดังกล่าวเป็นความผิดอันยอมความได้ที่ต้องมีการร้องทุกข์ และการร้องทุกข์นั้นก็จะต้องกระทำภายในระยะเวลาสามเดือนตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 96 เช่นนี้แล้ว เมื่อความผิดดังกล่าวนี้เป็นความผิดที่เป็นการกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายอันมีลักษณะของการกระทำความผิดที่มีความร้ายแรงเป็นอย่างมาก ตลอดจนการกำหนดอัตราโทษสำหรับความผิดในเกี่ยวกับเพศทั้งสองฐานนี้ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกสูงมากอันมีผลให้ความผิดนั้นมีกำหนดอายุความฟ้องร้องที่ยาว เมื่อเปรียบเทียบกับความผิดฐานอื่นๆ ซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้เช่นเดียวกันแล้ว การให้ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 276 วรรคแรก และความผิดฐานกระทำอนาจารตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 278 ซึ่งเป็นการกระทำต่อผู้เยาว์ต้องมีการร้องทุกข์ด้วยระยะเวลาที่เท่ากับความผิดอันยอมความได้ฐานอื่นแล้ว จึงเป็นการที่ระยะเวลาฟ้องร้องทุกข์ในความผิดเกี่ยวกับเพศต่อผู้เยาว์ดังกล่าวนี้ ไม่มีความสอดคล้องต่อลักษณะแห่งความร้ายแรงของความผิดในเกี่ยวกับเพศนั้น ซึ่งลักษณะของความร้ายแรงกับระยะเวลาในการร้องทุกข์เช่นนี้ จะเห็นได้ว่า กฎหมายของประเทศญี่ปุ่นได้มีการกำหนดให้ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราและความผิดฐานกระทำอนาจารเป็นความผิดที่ต้องมีการร้องทุกข์ ซึ่งโดยหลักทั่วไปของการร้องทุกข์นั้น กฎหมายญี่ปุ่นได้กำหนดให้ต้องกระทำภายในระยะเวลาหกเดือน แต่สำหรับในความผิดทางเพศแล้วการร้องทุกข์จะไม่นำระยะเวลาดังกล่าวมาใช้ กรณีจึงเห็นได้ว่า แม้ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 276 วรรคแรก และความผิดฐานกระทำอนาจารตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 278 จะเป็นความผิดที่สมควรมีการร้องทุกข์โดยผู้เสียหาย แต่ก็ไม่เหมาะสมที่จะต้องร้องทุกข์ภายในระยะเวลาในการร้องทุกข์ตามหลักทั่วไป จึงควรใช้ลักษณะของความร้ายแรงของการกระทำความผิดเป็นมาเป็นฐานในการกำหนดอายุความร้องทุกข์ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ เช่นนี้แล้ว ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า ควรกำหนดให้อายุความร้องทุกข์ในความผิดเกี่ยวกับเพศอันเป็นความผิดอันยอมความได้นั้นมีระยะเวลาที่ยาวกว่าความผิดอันยอมความได้ฐานอื่นๆ เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะแห่งความร้ายแรงของการกระทำความผิด

แต่อย่างไรก็ดี โดยลักษณะของอายุความร้องทุกข์ ย่อมเป็นระยะเวลาช่วงหนึ่งที่ทำให้โอกาสผู้เสียหายที่จะตัดสินใจในการที่จะให้รัฐดำเนินคดีแก่ผู้กระทำผิดในความคิดอาญาที่ยอมความได้หรือไม่ ไม่ว่าโดยการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนหรือฟ้องคดีนั้นเสียเองต่อศาล ก็เป็นเรื่องความจำเป็นของเจ้าหน้าที่รัฐที่จะต้องเกี่ยวข้องดำเนินการ โดยเฉพาะเมื่อผู้เสียหายใช้วิธีการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนแทนการฟ้องคดีนั้นเสียเอง เจ้าพนักงานของรัฐควรมีโอกาสในการรวบรวมพยานหลักฐาน หรือสอบสวนหาข้อเท็จจริงในระยะเวลาที่ใกล้ชิดกับเวลาเกิดเหตุ เพื่อหาร่องรอย หลักฐานของการกระทำความผิดที่จะต้องใช้ในการพิสูจน์และลงโทษผู้กระทำความผิดนั้น หากมีการปล่อยให้ระยะเวลาล่วงเลยจากวันเวลาเกิดเหตุเป็นเวลานานเกินสมควรมากเท่าใด ก็ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการรวบรวมหาร่องรอยหลักฐานในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงมากขึ้นเท่านั้น ดังนี้ อายุควมร้องทุกข์ที่เป็นระยะเวลาอันเหมาะสมที่ผู้เขียนเห็นว่าควรมากกว่าอายุความร้องทุกข์ในความคิดอาญาอันยอมความได้ฐานอื่นนั้น ควรกำหนดให้อายุความร้องทุกข์ในความคิดฐานข่มขืนกระทำชำเราและความผิดฐานกระทำอนาจารที่เป็นความผิดอันยอมความได้มีระยะเวลาเป็นสองเท่าของอายุความร้องทุกข์ในความคิดอาญาทั่วไปที่ยอมความได้ ก็จะเพียงพอและเหมาะสมกับสภาพของความผิดที่มีความร้ายแรงกว่าความผิดอาญาอื่นที่ยอมความได้